

Angerlarsimaffik Akilliit
Quassartog B.741
Postbox 400
3920 Qaqortoq

10. juni 2021

All. nr./brevnr.:
2021-900-0003-9
Sull./sagsbeh.: CL

Inspektion af Angerlarsimaffik Akilliit i Qaqortoq

1. Indledning

Den 10. og 11. maj 2021 gennemførte et inspektionshold fra Ombudsmanden for Inatsisartut en varslet inspektion af den selvejende døgninstitution, Angerlarsimaffik Akilliit (herefter Akilliit) i Qaqortoq. Inspektionen blev gennemført som led i embedets generelle virksomhed og således ikke på baggrund af en konkret klage.

Jeg henviser til rapportens bilag med oplysning om retsgrundlaget for inspektionen.

Inspektionsholdet bestod af specialkonsulent Camilla Laudrup, fuldmægtig Kamilla Jensen og cheftolk Jørgen Hansen fra ombudsmandsembedet. Derudover deltog konsulent Nauja Benjaminsen fra børnerettighedsinstitutionen, MIO.

Det er ikke alle emner, der blev drøftet under inspektionen, der er medtaget i denne rapport.

Institutionen har haft lejlighed til at fremkomme med bemærkninger til en foreløbig udgave af denne rapport. Ved e-mail af 9. juni 2021 har forstanderen for institutionen oplyst, at institutionen ikke har bemærkninger til rapporten, og at henstillingerne i rapporten er taget til efterretning.

2. Forberedelse og gennemførelse af inspektionen

Akilliit blev den 15. marts 2021 varslet telefonisk om den kommende inspektion og modtog ved brev af 25. marts 2021 yderligere oplysninger om inspektionen. Samtidig anmodede jeg Akilliit om at orientere samtlige medarbejdere, beboere og pårørende om den kommende inspektion og muligheden for at tale med inspektionsholdet.

Forud for inspektionen modtog jeg forskelligt skriftligt materiale fra Akilliit om institutionen og beboerne.

Under inspektionen talte inspektionsholdet med ledelsen for Akilliit, som var repræsenteret ved forstanderen og souschefen.

Derudover talte inspektionsholdet 6 beboere og med 8 medarbejdere.

Inspektionsholdet besigtigede endvidere Akilliits lokaler.

3. Generelt om Akilliit

Akilliit er en selvejende døgninstitution i Qaqortoq for omsorgssvigtede børn og unge i alderen 12-18 år med store sociale og følelsesmæssige problemer. Akilliit har plads til 18 antal børn og unge. På tidspunktet for inspektionen bor der 17 anbragte børn og unge under 18 år samt en ung over 18 år i efterværn.

Beboerne på Akilliit bor i tre huse, Hurlumhej, Paarmaliarfik, Nipinngaaq B.1154 og B.1155, der er beliggende på forskellige adresser. Alle beboerne har egne værelser. Den unge i efterværn har sin egen lejlighed, der ligger i forlængelse af huset, Hurlumhej.

Akilliit har kontorlokaler i et særskilt hus, der foruden kontorlokaler indeholder et større køkken alrum, et musiklokale og et bordtennislokale, som beboerne også anvender. Endvidere har Akilliit et værksted, en hytte, en båd og havkajakker.

Akilliit har sin egen skole, Aappaluttuaraq, hvor der tilbydes et specialtilrettelagt undervisningsforløb for de beboere, der har behov for det. Der er ansat en uddannet lærer, som bl.a. står for undervisningen af disse beboere.

Akilliit har i samarbejde med folkeskolen etableret, at de beboere, der gerne vil arbejde, kan komme i skolepraktik, hvor de arbejder to dage om ugen og er i skole de resterende dage.

4. Ombudsmandens overordnede vurdering

Mit overordnede indtryk af Akilliit er særdeles positivt. Det er mit indtryk, at ledelsen har fokus på at skabe trygge og hjemlige rammer for beboerne, og at både ledelsen og medarbejderne virkede dedikerede og omsorgsfulde.

Forstanderen af Akilliit har været ansat i stillingen siden 2013, og souschefen samt flere af medarbejderne har været ansat siden institutionen blev oprettet i 2009. Det er således mit indtryk, at der er stor stabilitet i både ledelses- og medarbejdergruppen.

De beboere, som inspektionsholdet talte med, gav udtryk for, at de var glade for at bo på institutionen, og at de havde det godt med medarbejderne.

De medarbejdere, som inspektionsholdet talte med, gav udtryk for, at de var meget glade for at arbejde på institutionen, og de virkede engagerede og samvittighedsfulde.

Det er også mit indtryk, at både ledelsen og medarbejderne har kendskab til reglerne om magtanvendelse, og at der er en intern procedure, der sikrer orientering, registrering og indberetning af magtanvendelse.

Det er i den forbindelse mit indtryk, at både ledelsen og medarbejderne har fokus på at undgå magtanvendelse, og at der kun sjældent anvendes magt overfor beboerne.

Beboernes huse fremstod hyggelige og hjemlige, og der var rent og pænt.

Enkelte forhold giver mig anledning til bemærkninger. Disse gennemgås nedenfor under pkt. 5-7.

5. Udlevering af magtanvendelsesloven til medarbejderne

Under inspektionen oplyste ledelsen, at medarbejderne får udleveret en kopi af magtanvendelsesloven og kvitterer for modtagelsen. Ledelsen oplyste endvidere, at magtanvendelsesloven kan findes i personalemappen, der ligger på kontoret i alle afdelinger (huse).

Flere medarbejdere oplyste over for inspektionsholdet, at de har fået udleveret en kopi af magtanvendelsesloven og har kvitteret herfor. De oplyste endvidere, at magtanvendelsesloven kan findes i personalemappen.

To medarbejdere, som inspektionsholdet talte med, oplyste, at de ikke havde fået udleveret en kopi af magtanvendelsesloven, men at de havde læst magtanvendelsesloven i personalemappen. En medarbejder oplyste, at pågældende ikke havde fået udleveret en kopi af magtanvendelsesloven, men at pågældende kendte reglerne om magtanvendelse og vidste, hvor loven kunne findes.

Ledelsen forklarede efterfølgende til inspektionsholdet, at vikarer først får udleveret en kopi af magtanvendelsesloven, når de fastansættes som vikarer efter, at de har haft 2-3 prøvevagter. Ledelsen forklarede i den forbindelse, at vikarer aldrig arbejder alene, og at vikarer bliver oplyst om reglerne om magtanvendelse af de andre medarbejdere.

Reglerne om magtanvendelse over for børn under 18 år, der er anbragt på en døgninstitution, fremgår af afsnit I og II (§§ 1-29) i inatsisartutlov nr. 1 af 21. november 2013 om magtanvendelse inden for det sociale område med senere ændringer (herefter magtanvendelsesloven). Loven gælder for alle døgninstitutioner, herunder selvejende institutioner som Akilliit.

Efter magtanvendelseslovens § 29 skal loven udleveres til samtlige medarbejdere i alle døgninstitutioner omfattet af loven, og medarbejderne skal over for døgninstitutionens leder kvittere for modtagelsen.

Jeg henstiller, at Akilliit i overensstemmelse med magtanvendelseslovens § 29 udleverer et eksemplar af magtanvendelsesloven til hver enkelt medarbejder i forbindelse med ansættelse og sikrer, at medarbejderne kvitterer for modtagelsen, uanset om medarbejderen ansættes som vikar eller i fast stilling.

6. Indberetning af magtanvendelse

6.1. Forud for inspektionen sendte Akilliit oplysning til mig om, at institutionen havde indberettet 1 magtanvendelse i 2019 og 8 i 2020.

Under inspektionen forklarede ledelsen proceduren for orientering, registrering og indberetning af magtanvendelse. I den forbindelse oplyste ledelsen, at en indberetning nogle gange kan blive forsinket, og at fristen på 3 dage for indberetning dermed ikke altid overholdes. Dette skyldes, at ledelsen taler med barnet eller den unge, inden magtanvendelsen indberettes. Der kan nogle gange gå et par dage før, barnet eller den unge vil tale om hændelsen.

Inspektionsholdet gennemgik under inspektionen institutionens mappe med bl.a. indberetningsskemaer om magtanvendelse. Inspektionsholdet konstaterede, at der var 6 indberetningsskemaer om magtanvendelse i 2020. Heraf var et skema om magtanvendelse den 30. marts 2020 ikke dateret, og forstanderen havde ikke anført sine bemærkninger i skemaet.

Forstanderen konstaterede herefter, at magtanvendelsen den 30. marts 2020 ved en fejl ikke var blevet indberettet og oplyste, at han ikke havde været bekendt med hændelsen.

Ved e-mail til mig af 19. maj 2021 har forstanderen oplyst, at magtanvendelsen den 30. marts 2020 er blevet indberettet samme dag.

6.2. Magtanvendelseslovens §§ 19-22 indeholder regler om registrering og indberetning af magtanvendelse. Formålet med disse regler er ifølge forarbejderne til loven bl.a., at tilsynet kan kontrollere, at reglerne om magtanvendelse overholdes.

Efter magtanvendelseslovens § 19, stk. 1, skal enhver form for magtanvendelse registreres og indberettes af døgninstitutionerne til kommunalbestyrelserne i opholdskommunen og hjemkommunen og til Naalakkersuisut samt til det enkelte barns eventuelle børnebisidder.

Den nærmere fremgangsmåde ved registrering og indberetning af fysisk magtanvendelse er fastsat i magtanvendelseslovens §§ 20 og 22. Heraf fremgår det bl.a., at barnet har ret til at fremkomme med sin egen redegørelse om episoden, jf. lovens § 21, stk. 2, og § 22, stk. 3, og at døgninstitutionen skal sende indberetningerne inden 3 dage, jf. lovens § 20, stk. 4, og § 22, stk. 2.

6.3. *Jeg finder det kritisabelt, at magtanvendelsen den 30. marts 2020 ved en fejl ikke er blevet indberettet i overensstemmelse med reglerne i magtanvendelsesloven.*

Jeg har noteret mig, at forstanderens oplysning om, at magtanvendelsen den 30. marts 2020 nu er blevet indberettet. Jeg foretager mig derfor ikke yderligere i anledning af dette forhold.

Jeg henstiller, at ledelsen er opmærksom på, at magtanvendelser skal indberettes inden 3 dage til opholdskommunen, hjemkommunen, Naalakkersuisut og til det enkelte barns eventuelle børnebisidder.

7. Kæresteforhold mellem beboerne

Akilliit har en seksualpolitik for medarbejderne til brug for det pædagogiske arbejde med beboerne på institutionen. Inspektionsholdet modtog en kopi heraf under inspektionen.

Følgende fremgår af Akilliits seksualpolitik:

"Kærester på Akilliit

I Akilliit har vi en politik om, at det ikke er acceptabelt for de unge at være kærester, dette kan man som personale være med til at forhindre ved at forklare de unge, hvilke problematikker/konsekvenser dette vil kunne give både med hensyn til rygtedannelse, jalousi, opstilling af regler, der gør at de unge altid vil være under opsyn og ikke vil kunne være alene i de fælles rum og i yderste konsekvens kan betyde flytning af afdeling, hvis det foregår internt..."

Forstanderen har den 26. maj 2021 telefonisk oplyst til en af mine medarbejdere, at institutionen ikke har et forbud mod, at beboerne er kærester, men at det mere en anbefaling, da det kan gå ud over de andre beboere.

Jeg henstiller, at Akilliit tager skridt til at sikre, at institutionens seksualpolitik om kæresteforhold mellem beboerne er udformet i overensstemmelse med institutionens praksis.

8. Opfølgning

Jeg anmoder Akilliit om at gøre medarbejderne, beboerne og de pårørende bekendt med denne rapport.

Jeg har sendt en kopi af denne rapport til orientering til Departement for Børn, Unge, Familier og Justitsområdet.

Jeg anser hermed sagen om min inspektion af Akilliit for afsluttet.

Denne rapport vil blive medtaget i min årsberetning for 2021 og offentliggjort på min hjemmeside, www.ombudsmand.gl.

BILAG

Retsgrundlaget for inspektionen

Retsgrundlaget for ombudsmandens virksomhed fremgår af inatsisartutlov nr. 7 af 1. juni 2017 om Ombudsmanden for Inatsisartut (herefter ombudsmandsloven).

Ombudsmanden vælges af Inatsisartut, jf. ombudsmandslovens § 1, stk. 1, men er i udførelsen af sit hverv uafhængig af Inatsisartut, jf. ombudsmandslovens § 6, stk. 1. Ombudsmandens virksomhed omfatter bl.a. alle dele af den offentlige forvaltning under Grønlands Selvstyre og kommunerne, jf. ombudsmandslovens § 7, stk. 1, 1. pkt.

Ombudsmanden har til opgave at undersøge, om myndigheder eller personer, der er omfattet af ombudsmandens virksomhed, handler i strid med gældende ret eller på anden måde gør sig skyldige i fejl eller forsømmelser ved udførelsen af deres opgaver, jf. ombudsmandslovens § 19, stk. 1. Ombudsmanden kan fremsætte kritik, afgive henstillinger og i øvrigt fremsætte sin opfattelse af en sag, jf. ombudsmandslovens § 20.

Efter ombudsmandslovens § 16, 1. pkt., kan ombudsmanden undersøge enhver institution eller virksomhed samt ethvert andet tjenestested, der hører under ombudsmandens virksomhed. I forbindelse med sådan en undersøgelse kan ombudsmanden – ud over hvad der følger af ombudsmandslovens §§ 19 og 20 – bedømme forhold vedrørende en institutions indretning og drift samt forhold vedrørende behandlingen af og aktiviteterne for institutionens brugere ud fra almenmenneskelige og humanitære synspunkter, jf. ombudsmandslovens § 16, 2. pkt.